

KUTSESTANDARD

Ämmaemand, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Ämmaemand, tase 7	7

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Ämmaemand on tervishoiuspetsialist, kes juhendab, jälgib, nõustab ja toetab naisi raseduse ja sünnituse ajal, sünnitusjärgsel perioodil ning reproduktiivterviselise küsimuste ja günekoloogiliste probleemide lahendamisel elukaare erinevatel etappidel. Ta jälgib rasedusi ja juhib sünnitusi omal vastutusel, hooldab ja jälgib vastsündinuid ning imikuid.

Ämmaemand osaleb tervisekasvatases ja pereplaneerimises üksikisiku, perekonna ja ühiskonna tasandil.

Ämmaemand korraldab ämmaemandustegevust koostöös siht- ja sidusrühmadega.

Ämmaemand täiendab elukestva õppe põhimõtteid lähtudes oma teadmisi ja oskusi, osaledes kutsealastel täiendkoolitustel, edendades seeläbi isiklikku karjääri ja elukvaliteeti.

7. taseme ämmaemand juhib meeskonda, osaleb arendus- ja teadustöös.

Ämmaemanda kutsealal on kolm kutset:

- Ämmaemand, tase 6 esmane kutse;
- Ämmaemand, tase 6;
- Ämmaemand, tase 7.

A.2 Tööosad

A.2.1 Tervisekasvatus ja pereplaneerimine

1. Tervisedenduses ja -kasvatases osalemine
2. Läbivaatuse teostamine
3. Reproduktiivtervisega seotud vaimse tervise hindamine
4. Rasestumisvastaste meetodite selgitamine ja vahendite välja kirjutamine

A.2.2 Ämmaemandus raseduse korral

1. Raseduse tuvastamine
2. Raseduse jälgimine
3. Oletatava sünnitustähtaja arvutamine
4. Vaginaalse läbivaatuse tegemine, tulemuste analüüsimine
5. Raseda läbivaatuse tegemine
6. Kardiotokograafia tegemine
7. Rasedusriskide hindamine ja selgitamine
8. Sünnieelse diagnostika ja antenataalse jälgimiskava selgitamine
9. Rasedusaegsete muutuste selgitamine
10. Sünnitusplaani koostamine ja sünnituskoha valimine

A.2.3 Ämmaemandus sünnituse korral

1. Turvalise sünnituskeskkonna loomine ja tagamine
2. Sünnituse jälgimine
3. Loote seisundi hindamine

4. Sünnituse avanemisperioodi jälgimine ja hindamine
5. Sünnituse väljutusperioodi jälgimine ja hindamine ning sünnituse vastuvõtmine
6. Valutustamine
7. Riskide hindamine sünnitustegevuses ja/või loote seisundis
8. Erakorralised situatsioonid sünnitusel
9. Tegutsemine sünnitustegevuse kõrvalekallete korral
10. Emale ja lapsele turvalise keskkonna loomine kiindumussuhte kujunemiseks
11. Nabaväadi klemmimise ajastuse hindamine
12. Sünnituse platsentaarperioodi jälgimine ja hindamine ning platsenta manuaalne eemaldamine
13. Verekaotuse ennetamine, hindamine ja ravi
14. Sünnitusteede terviklikkuse hindamine ning taastamine

A.2.4 Sünnitusjärgne ämmaemandus

1. Nahk-naha kontakti algatamine ja esmase imetamise toetamine
2. Sünnitusjärgse läbivaatuse teostamine
3. Operatsioonijärgse patsiendi seisundi hindamine ja jälgimine
4. Sünnitusjärgse enesehoolduse juhendamine
5. Vanemate toetamine kriisis
6. Vastsündinu ja imiku baasvajaduste märkamine ja vanemlike oskuste kujundamine
7. Imetamise õpetamine ning abistamine
8. Laktatsiooni käivitamine ja säilitamine
9. Laktogeneesi pärssimine

A.2.5 Vastsündinu hooldus

1. Sünni tõendamine ja vastsündinud identifitseerimine
2. Vastsündinu seisundi hindamine, esmase läbivaatuse ja tualeti tegemine
3. Vastsündinu kohanemise jälgimine ja seisundi hindamine
4. Haige vastsündinu jälgimine
5. Elutähtsate funktsioonide taastamine

A.2.6 Ämmaemandus naistehaiguste ja raseduse katkemise/katkestamise korral

1. Naistehaiguste ja sugulisel teel levivate haiguste ennetamise, diagnostika ja ravipõhimõtete selgitamine/ ja ravi määramine
2. Nõustamine seksuaalkäitumise ning rasestumisvastaste vahendite kasutamisel
3. Rasedust katkestada soovivate naiste nõustamine
4. Naise seisundi hindamine, reproduktiivtervise häirete tuvastamine ning enesehoolduse ja abi võimaluste selgitamine
5. Viljatusravi vajaduse hindamine

A.2.7 Ämmaemandustoimingud

1. Eluliste näitajate mõõtmine ja interpreteerimine
2. Ravimite manustamine
3. Erituselunditega seotud toimingute läbiviimine
4. Fototeraapia vajaduse hindamine ja teostamine
5. Haavahoolduse teostamine
6. Elutähtsate funktsioonide taastamine
7. Vedelikubilansi hindamine
8. Analüüside ja uuringute määramine ning teostamine

A.2.8 Raviplaani koostamine

1. Ravi määramine
2. Ravitulemuste hindamine

A.2.9 Grupi nõustamine

1. Grupi vajaduste väljaselgitamine ja eesmärgi seadmine
2. Grupitöö reeglite kokkuleppimine
3. Grupiprotsessi juhtimine

4. Grupiga nõustamistulemuste hindamine 5. Kokkuvõtte tegemine ja eneserefleksioon 6. Koostöö siht- ja sidusrühmadega
A.3 Töö keskkond ja eripära
Ämmaemand praktiseerib esmatasandi- ja statsionaarset tervishoiuteenust osutavates asutustes või eraettevõtluses. Ämmaemanda töö võib toimuda ööpäevaringselt graafiku alusel.
A.4 Töövahendid
Ämmaemand kasutab oma töös meditsiiniseadmeid ja -tehnikat, abi- ja kaitsevahendeid ning infotehnoloogilisi vahendeid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Ämmaemanda kutse eeldab vastutus-, otsustus-, empaatia-, kohanemis-, algatus- ja koostöövõimet ning suhtlemisvalmidust.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Ämmaemandal on erialane kõrgharidus ja töökogemus.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Ämmaemand.
A.8 Reguleerimisalad kutsealal tegutsemiseks
Vastavalt tervishoiuteenuste korraldamise seadusele peab ämmaemand olema kantud Terviseameti tervishoiutöötajate registrisse.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.
B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Tervisekasvatus, pereplaneerimine ja antenataalne hooldus	EKR tase 7
Tegevusnäitajad - Viib läbi seksuaalkasvatuslikke, reproduktiivtervise ning pereplaneerimisega seotud ennetustegevusi arvestades kliendi sugu ja seksuaalset orientatsiooni. Osaleb tervisekasvatustes koostöös teiste huvigruppidega ja/või haridusasutustega. - Oskab märgata viljakusega ja viljatusega seotud terviseseisundeid ja koostöös erialaspetsialistidega viib läbi nõustamist. Omab väljaõpet viljakust mõjutavate tegurite ja erinevate viljatusravi meetodite osas. - Tuvastab reproduktiivtervise seotud vaimse tervise seisundi muutused ja toimetuleku probleemid, korraldab juhtumi lahendamise koostöös teiste spetsialistidega. - Nõustab ja kirjutab välja teaduspõhiselt tunnustatud rasestumisvastaseid vahendeid arvestades patsiendi eelistusi, terviseseisundit, rahvusvahelisi ja/või riiklikke juhendeid ja õigusakte. - Diagnoosib naistehaigusi ja sugulisel teel levivaid haigusi ja ravib oma pädevuste piires. - Tuvastab raseduse, määrab raseduse suuruse ja oletava sünnituse tähtaja s.h. teeb rasedusaegset ultraheliuuringut. - Jälgib rasedust ja nõustab riskirasedat lähtudes vastavatest riiklikest juhenditest ja õigusaktidest ning arvestab naise ja pere eelistustega. - Selgitab kliendile sünnieelse diagnostika sisu ning rasedusaegseid analüüse ja uuringuid, interpreteerib ja selgitab rasedale uuringute tulemusi.	

9. Selgitab rasedusaegseid muutusi organismis ja õpetab rasedusvaevusi leevendavaid võtteid ning nõustab, milliste sümptomite korral on vaja pöörduda erakorraliselt, korraldab erakorralist abi vajava raseda teekonda.
10. Teostab rasedusaegse kardiotokograafia ja interpreteerib tulemusi, selgitab tulemusi rasedale ja perele.
11. Nõustab rasedat ja peret sünnitusplaani koostamisel ning sünnituskoha valikul s.h. teostab kodusünnituse riskihindamist; koostöös teiste spetsialistidega nõustab riskirasedat sünnitusplaani osas.
12. Tuvastab raseduse katkemise ja suunab diagnoosi täpsustamiseks naistearsti juurde. Valib koos kliendiga sobivaima raseduse katkestamise meetodi ja viib läbi raseduse katkestamise järgset jätkuhooldust.
13. Nõustab klienti raseduse katkemise või katkestamise põhjustest, võimalustest, riskidest ja selgitab, milliste sümptomite korral on vaja pöörduda erakorraliselt.

B.2.2 Ämmaemandus raseduse korral

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

1. tuvastab raseduse ja määrab raseduse suuruse, kasutades erinevaid meetodeid; teeb iseseisvalt raseduse tuvastamise UH;
2. jälgib iseseisvalt rasedust, lähtudes vastavatest riiklikest juhenditest ja õigusaktidest ning võimalusel arvestab naise/pere soove; jälgib riskirasedat koostöös arstiga;
3. arvutab erinevate meetodite ja parameetrite järgi oletatava sünnikuupäeva ja sellest tulenevalt määrab rasedus- ja sünnituspuhkuse algusaja;
4. teeb vaginaalse läbivaatuse, võtab vajadusel analüüse ning tõlgendab tulemusi, selgitab neid patsiendile, vajadusel määrab ravi või suunab edasi teiste spetsialistide juurde;
5. teeb naise läbivaatuse, kõhupalpatsiooni, funduse kõrguse mõõtmise, loote kasvu ja asendi hindamise, kasutades Leopoldi võtteid; hindab loote/loodete seisundit, analüüsib, tõlgendab ja selgitab tulemusi patsiendile; hindab ultraheliuuringu abil loote kasvu, määrab eesasetseva osa ja platsenta asetuse, hindab lootevee kogust;
6. teeb kardiotokograafia ja interpreteerib tulemusi; selgitab tulemusi patsiendile;
7. hindab rasedusriske anamneesi ja raseduse kulu alusel, analüüsib kõrvalekaldeid normist; nõustab ja jälgib riskirasedat koostöös eriarstide ja teiste spetsialistidega;
8. selgitab rasedale sünnieelse diagnostika sisu ning rasedusaegsete analüüside ja uuringute tegemise vajalikkust, läbiviimise aega, raseduse jälgimise korraldust ja põhimõtteid; interpreteerib ja selgitab rasedale uuringute tulemusi;
9. selgitab rasedusaegseid muutusi organismis ja õpetab rasedusvaevusi vähendavaid võtteid;
10. toetab rasedat, sh riskirasedat ja peret sünnitusplaani koostamisel ja sünnituskoha valikul koostöös teiste spetsialistidega.

B.2.3 Ämmaemandus sünnituse korral

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Hindab ja analüüsib sünnituse protsessi ning riske sünnitusel. Teeb vaginaalse läbivaatuse ja hindab leidu Bishop'i skaala alusel määrates loote asetuse, lootekestade seisundi ja loote eesasetseva osa. Määrab loote/loodete asendid ja pea laskumise erinevate meetoditega (nt. kasutab Leopoldi võtteid, ultraheli). Soovitab sünnitajale sobivaid sünnitusasendeid. Kasutab tõenduspõhiseid alternatiivseid sünnituse kulgu edendavaid meetodeid.
2. Ennetab sünnitusprotsessis mitte põhjendatud sekkumisi (nt. amniotoomia, suletud epiglottisega pressimine, pilustuslöige jm.)
3. Hindab ja analüüsib loote/loodete seisundit erinevate jälgimise meetoditega (nt KTG, Pinardi stetoskoop, STAN), paigaldab skalpelektroodi.
4. Teostab näidustuste korral amniotoomia, interpreteerib tulemusi ja hindab loote seisundit.
5. Selgitab sünnitajale sünnitusvalu füsioloogiat ja erinevaid valutustamisvõimalusi, rakendab tõenduspõhiseid alternatiivseid, mittefarmakoloogilisi ja farmakoloogilisi valutustamise meetodeid oma pädevuse piires. Assisteerib arsti regionaalsete anesteesiatega tegemisel. Kasutab tõenduspõhiseid alternatiivseid valutustamise meetodeid.
6. Valmistab sünnitaja ette sünnitusabi operatsioonideks erakorralistes olukordades sh teostab näidustuste korral lokaalanesteesia pilustuslöike.
7. Võtab vastu vaginaalset sünnitust sh vette sünnitust, assisteerib arsti instrumentaalsel sünnitusel. Osutab abi sünnitusabi erakorralistes olukordades (nt õlgade düstokia, tuharseis, mitmikud jm). Omab teadmisi sünnitusest loote antenataalse huku korral.
8. Teostab esmase nahakontakti. Hindab vastsündinu seisundit Apgari skaalal. Lähtudes vastsündinu gestatsiooni vanusest ja seisundist ning ema seisundist teostab nabaväädi klemmimise. Abistab esmase imetamise algatamisel, jälgib kohanemist ja teeb vastsündinu esmase läbivaatuse.
9. Tõendab sünni ja identifitseerib vastsündinu.
10. Juhib platsentaarperioodi võimalusel lähtuvalt naise/pere eelistustest, kasutab verejooksu ennetamise meetodeid ning hindab lootekestade ja platsenta terviklikkust. Teostab sünnitusteade revisiooni ning terviklikkuse hindamise

ja korrigeerimise kasutades lokaalanesteesiat I ja II järgu rebendi või pilustuslõike puhul. Omab väljaõpet platsenta manuaalseks eemaldamiseks ja III järgu rebendi korrigeerimiseks. 11. Osutab vajadusel vastsündinule abi elutähtsate funktsioonide saavutamiseks kasutades elustamis- ja/või abistamisvõtteid. Omab väljaõpet nabakanüüli paigaldamiseks. 12. Jälgib haiget ja/või enneaegset vastsündinut järgides ravikorraldusi, juhendab pere hoolduse osas.	
B.2.4 Sünnitusjärgne ämmaemandus	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. juhendab ja toetab vanemaid nahk-naha kontakti loomisel, juhendab imetamise käivitumise protsessi; julgustab ja abistab vanemaid lapsega emotsionaalse sideme loomisel; 2. teostab sünnitusjärgse läbivaatuse ja selgitab organismis toimuvaid muutusi; hindab emaka involutsiooni ja sünnitusteede traumade paranemist, sh keisrilõike haav; 3. jälgib ja hindab operatsioonijärgselt patsiendi seisundit vastavalt tervisenäitajatele ja ravikorraldustele; vajadusel planeerib edasise sekkumise; 4. juhendab ja toetab naise toimetulekut sünnitusjärgse taastumise ja enesehooldusega ning informeerib võimalikest ohutunnustest ja abisaamise võimalustest; 5. toetab vanemaid kriisis, arvestades vanemate emotsionaalset seisundit ja vajadusi; korraldab juhtumi lahendamise koostöös teiste spetsialistidega; 6. juhendab vanemaid vastsündinu (sh enneaegse vastsündinu) ja imiku baasvajaduste äratundmisel ja hindamisel, õpetab hooldusvõtteid ning informeerib võimalikest ohutunnustest ning abisaamise võimalustest; tunneb ära psühhomotoorse arengu kõrvalekalded; 7. juhendab ja toetab naist imetamisel; diagnoosib imetamisprobleeme põhjustavaid seisundeid ja määrab ravimeetodid, vajadusel koostöös teiste spetsialistidega; vajadusel soovitab alternatiivseid toimetustehnikaid; 8. juhendab ja toetab naist laktatsiooni käivitamisel ja selle säilitamisel; 9. määratleb laktogeneesi pärssimise vajaduse; juhendab ja toetab naist, lähtudes valitud laktogeneesi pärssimise meetodist.	
B.2.5 Vastsündinu hooldus	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. tõendab sünni ja identifitseerib vastsündinu; 2. hindab vastsündinu seisundit sünnil Apgari skaalal, teeb vastsündinu esmase läbivaatuse ja tualeti; 3. jälgib vastsündinu kohanemist ja hindab seisundit; 4. jälgib haiget vastsündinut järgides ravikorraldusi, juhendab ema/pere haige vastsündinu hoolduse osas; 5. vajadusel osutab vastsündinule abi elutähtsate funktsioonide taastamisel, kasutades elustamisvõtteid lähtuvalt kehtivatest tegevusjuhenditest; kutsub abi või suunab patsiendi edasi teiste tervishoiuspetsialistide juurde.	
B.2.6 Ämmaemandus naistehaiguste ja raseduse katkemise/katkestamise korral	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. selgitab naistehaiguste ja sugulisel teel levivate haiguste ennetamisvõimalusi, levikut, kulgu, diagnostikat ja ravipõhimõtteid; määrab ravi oma pädevuse piires; 2. juhendab ning nõustab nait (vajadusel ka pereliikmeid) seksuaalkäitumise ning rasedustumisvastaste vahendite kasutamisel, sealhulgas pärast raseduse katkestamist; 3. selgitab raseduse katkestamise võimalusi ja abordijärgseid tüsistusi; õpetab abordijärgset enesehooldust; selgitab välja naise vastunäidustused abortiks ning valib koos naisega parima raseduse katkestamise meetodi; suunab raseduse katkestamisele; aitab valida naisele sobiliku rasedustumisvastase vahendi; 4. hindab naise seisundit ja elulisi näitajaid erinevate reproduktiivtervise häirete korral, järgides ravikorraldusi; selgitab enesehoolduse ja abi võimalusi; vajadusel ravib või suunab edasi teiste spetsialistide juurde; 5. selgitab erinevate haiguste, sealhulgas naistehaiguste mõju viljakusele; nõustab viljatuseprobleemidega paare; hindab viljatusravi vajadust; selgitab erinevaid viljatusravi uuringuid, diagnostilisi meetodeid ja ravivõimalusi.	
B.2.7 Ämmaemandustoimingud	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. mõõdab elulisi näitajaid ja interpreteerib tulemusi; 2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest; 3. hindab erituselunditega seotud toimingute vajadust ja teostab protseduurid; 4. hindab fototeraapia rakendamise vajadust ja teostab fototeraapiat, lähtudes ravikorraldustest; 5. teostab haavahooldust, lähtudes haava tüübist; kõrvalekallete ilmnemisel planeerib sekkumised; määrab ravi oma pädevuse piires;	

6. vajadusel osutab patsiendile abi elutähtsate funktsioonide taastamisel, kasutades elustamisvõtteid lähtuvalt kehtivatest tegevusjuhenditest; kutsab abi või suunab patsiendi edasi teiste spetsialistide juurde; 7. hindab vedelikubilanssi ja tagab vajaliku vedelikutasakaalu organismis; 8. määrab ja teostab vajalikud analüüsid ning uuringud, interpreteerib tulemusi; teeb skriiningteste, kõrvalekallete korral suunab patsiendi edasi.	
B.2.8 Raviplaani koostamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. määrab ravi vastavalt kehtivatele ravijuhistele ja õigusaktidele; 2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.	
B.2.9 Grupi nõustamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. selgitab välja grupi vajadused ja ootused, kasutades sobivaid meetodeid; seab nõustamise eesmärgi, määratleb käsitletavat teema(d), kavandab vajaliku tegevuse ja valmistab ette materjalid; 2. lepib kokku grupitöö reeglid ja tegevuse ning kujundab motiveeriva nõustamiskeskkonna, julgustab gruppi tegema aktiivset koostööd; 3. algatab ja toetab arutelu, loob soodsad tingimused grupiliikmete-vaheliseks tagasisideks, arvestades grupiliikmete individuaalseid vajadusi, suunab grupiprotsesse; 4. hindab koos grupiga nõustamistulemusi, analüüsides kriitiliselt grupiliikmetelt saadud tagasisidet ja lähtudes nõustamise eesmärgist; vajadusel lepib kokku edasise tegevusplaani; 5. teeb kokkuvõtte, analüüsides kriitiliselt nõustamisprotsessi; vajadusel kavandab parendustegevused sarnaste gruppide nõustamisprotsessi läbiviimiseks; 6. teeb koostööd siht- ja sidusrühmadega, rakendades kogukonnapõhiseid preventatiivseid meetmeid, kaasates teisi spetsialiste.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.10 Ämmaemanda kutset läbiv kompetents	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Loob privaatselt ja turvalise keskkonna naisele ja perele/tugiisikule lähtudes võimalusel nende eelistustest. Teostab biopsühhosotsiaalset hooldust sh seksuaalvägivalla korral, mis on suunatud füsioloogiliste, psühholoogiliste ja emotsionaalsete vajaduste märkamisele ning toetamisele. 2. Koostab kliendi anamneesi, hindab terviklikult üldseisundit, mõõdab elulisi näitajaid ja interpreteerib tulemusi. Hindab terviseriske, sh raseduse, raseduse katkestamise ja/või katkemise, sünnituse ja sünnitusjärgse perioodiga kaasnevaid riske, analüüsib kõrvalekaldeid normist ja vajadusel suunab edasi vastava spetsialisti juurde. 3. Osutab abi patsiendi elutähtsate funktsioonide taastamisel, sh vajadusel kasutab abivahendid (nt aparaat pideva positiivse rõhu tagamiseks hingamisteedes, hingamiskott), osaleb elustamismeeskonnas. Omab väljaõpet juhtida esmaabi meeskonda. 4. Teostab kliendi läbivaatuse, sh günekoloogiline ning rindade läbivaatus, vastsündinu ja imiku läbivaatus. Omab teadmisi rinnatervisest. Võtab vajadusel analüüsida vaginaalse läbivaatuse käigus, tõlgendab tulemusi, selgitab neid patsiendile, vajadusel määrab ravi või suunab edasi teiste spetsialistide juurde. 5. Viib läbi tervisedenduse, sünnitusabi ja günekoloogia valdkonnas ennetustegevusi, sh nõustab skriininguuringute osas. Omab teadmisi vastsündinu skriiningtesti teostamiseks. Teeb koostööd teiste spetsialistidega siht- ja sidusrühmades. 6. Määrab ja manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest sealjuures hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib ravi kaasates teisi spetsialiste. Tagab ravimite kõlblikkuse ja nõuetekohase käitluse. 7. Hindab vedelikubilanssi ja verekaotust, erituselunditega seotud toimingute vajadust ja teostab protseduurid tagades vajaliku vedeliku tasakaalu organismis. Teostab verekomponentide ülekande vastavalt arsti korraldusele. 8. Nõustab immuniseerimise osas ja omab kehtivat sertifikaati immuniseerimiseks. 9. Tunneb valuskaalasid ja oskab valu hinnata ning nõustada valu leevendamise osas rakendades vajadusel valuravi meetodikaid. Teostab haavahooldust, kõrvalekallete ilmnemisel planeerib sekkumised. 10. Omab valmisolekut abi osutamiseks ja korraldamiseks suurõnnetustel, katastroofi ja sõjalise konflikti korral. 11. Selgitab välja grupi ja/või paari nõustamise vajadused ja ootused, kasutades sobivaid meetodeid; seab nõustamise eesmärgi, määratleb käsitletavat teema(d), kavandab vajaliku tegevuse ja valmistab ette materjalid.	

12. Hindab koos grupi ja/või paariga nõustamistulemusi, analüüsides grupiliikmetelt ja/või paarilt saadud tagasisidet.
 13. Dokumenteerib ja analüüsib oma tegevuse ning planeerib edasised sekkumised.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	23-23032023-2.9/8k
2. Kutsestandardi koostajad	Vivian Arusaar, Ida-Tallinna Keskhaigla Irena Bartels, Eesti Ämmaemandate Ühing Katrín Klein, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool Marge Mahla, Tartu Tervishoiu Kõrgkool Heli Rannu, Lääne-Tallinna Keskhaigla Pille Teesalu, Tartu Ülikooli Kliinikumi naistekliinik
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	31
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	23.03.2023
6. Kutsestandard kehtib kuni	15.11.2023
7. Kutsestandardi versiooni number	8
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2222 Ämmaemandid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Midwife, level 7
C.3 Lisad	
Lisa 1 Etikakoodeks	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	